

Gospodarski načrt za leto 1970

V preteklem poslovnem letu so na gospodarjenje vplivali številni objektivni vzroki, vendar rezultati poslovanja nekaterih del. organizacij dokazujejo, da je racionalen koncept, t. j. hitro prilagajanje poslovnim okoliščinam in učinkovita poslovna zelo pomembna dejavnika gospodarskega uspeha. Nekatera podjetja z uporabo sodobnih podjetniških metod dosegajo pomembne gospodarske rezultate, čeprav zanje sistemski pogoji niso posebno ugodni. Take rezultate je v preteklem letu in v obdobju 1966—1969 dosegalo tudi naše podjetje, kar je dokaz prizadevanja celotnega delovnega kolektiva, njihovih samoupravnih organov in še posebej strokovnih kadrov.

Letošnji gospodarski načrt, ki ga je obravnaval in sprejel DS 6. januarja 1970, predstavlja osnovni koncept poslovne politike v letu 1970 in je v skladu s srednjeročnim programom razvoja podjetja. Gospodarski načrt bazira na rezultatih poslovanja v preteklem letu, ki je bilo za naše podjetje kljub ostrim restrikcijam, predvsem na področju finančne

politike (problem likvidnosti) in politike cen, uspešno.

KOLIČINSKA PROIZVODNJA SE POVEČUJE ZA 10 %

V letošnjem letu predvidevamo 10 % povečanje količinske proizvodnje v primerjavi z letom 1969. Realizacija količinskega plana proizvodnje je pogojena predvsem s še boljšim izkoriščanjem razpoložljivih kapacitet in z večjo produktivnostjo dela.

V avtopnevmatikarni bodo na osnovi tega povečali proizvodnjo za 4,5 %. Močno povečanje proizvodnje se predvideva v DE stiskarna II, kjer bo proizvodnja prešanih izdelkov presežala za 30 odstotkov lansko proizvodnjo. Dosedanji obseg proizvodnje bodo precej povečale DE: tehnični izdelki za 20 %, prevleke za 36 %, ročna konfekcija pa bo letos povečala proizvodnjo ležalnih blazin za 100 % in plastične mase, ki bodo v letu 1970 povečale proizvodnjo od 8,2 tone na 14 ton izdelkov. Proizvodnja usnja se bo v letošnjem letu povečala za cca 12 odstotkov, vendar je le-ta vezana na izpolnitev določenih pogojev,

t. j. racionalizacijo tehnološkega postopka — povečanje serij in nabavo nove opreme.

Grafikon na 4. strani prikazuje povečanje proizvodnje po posameznih delovnih enotah v letošnjem letu (indeks 1969=100).

OBSEG PRODAJE ENAK PROIZVODNJI

Naše podjetje bo v letu 1970 obdržalo obstoječi asortiment proizvodnje. Pri planiranju in možnostih plasmaja proizvodnje smo upoštevali tržne potrebe, po naših proizvodih na domačem trgu, prav tako pa smo predvideli zadovoljiv plasman naših izdelkov — predvsem pnevmatike za izvoz. Letošnja zadolžitev prodaje izdelkov se je v primerjavi z letom 1969 povečala za 15,7 %. Ker tržišče še ni docela stabilizirano, je v tem letu možno pričakovati tudi porast cen. Istočasno pa zahteva tržišče kvalitetnejše izdelke in širši asortiment. Prodajo proizvedenih količin bomo realizirali z ustrezno prodajno politiko (ustrezni prodajni pogoji, prodajne metode in prodajne poti). Kljub tržni situaciji v letošnjem letu tudi ne bomo zniževali cen izdelkom, ampak bomo cene zaradi podražitve surovin in možnosti prodaje ponekod celo povišali. Rabatne stopnje v letu 1970 bodo za gumijeve izdelke ostale iste kot v letu 1969, za usnjene izdelke pa jih bo treba zaradi konkurence povečati.

Srednjeročni program razvoja predvideva prodajo izdelkov na ekonomsko najučinkovitejše prodajne poti, kot sta to izvoz in prodaja neposrednim kupcem.

Izvoz v letošnjem letu se bo v primerjavi z letom 1969 močno povečal (62 %). S povečevanjem plasmaja naših izdelkov na tuji trg zboljšujemo kvaliteto izdelkov, širimo tržišče in pridobivamo potrebna devizna sredstva. Dinamiko izvoza od leta 1966 dalje kaže grafikon na 4. strani (v 000 \$):

PLAN NABAVE

Nabava surovin in repromateriala je v našem podjetju vezana pretežno na uvoz; zato pogosto nastopajo težave pri nabavi posameznih vrst blaga. Težave so predvsem zaradi deviznih in carinskih

režimov ter zaradi pomanjkanja nekaterih vrst surovin.

Plan uvoza v letošnjem letu je cca 4 krat večji od planiranega izvoza (obračunano po dolarski vrednosti).

PLAN KADROV

Vzporedno z dinamiko poslovanja in proizvodnje se bo povečalo tudi število zaposlenih za 5 %.

V planu kadrov so podana načela zaposlovanja, po katerih bi bilo potrebno upoštevati potrebe posameznih delovnih enot, zlasti proizvodnih in pa nekaterih strokovnih služb, ki so strokovno slabo zasedene ter tistih delovnih enot, ki znižujejo število nadur. Letošnji plan kadrov predvideva 132 novo zaposlenih delavcev.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Lojzka Bašar, avtorica sestavka Gospodarski načrt za leto 1970

Obisk iz ČSSR

V četrtek, 5. februarja, sta se mudila v Savi člana predsedstva federalnega odbora sindikalnih delavcev kemične industrije ČSSR tov. Jiří ANDRLE in tov. Pavel JAVOREK. Spremljala pa sta ju tov. Jože Globačnik, predsednik republiškega odbora sindikatov delavcev industrije in rudarstva, in tov. Božo Lukman, sekretar centralnega odbora sindikatov delavcev industrije in rudarstva. V imenu sindikalne podružnice Sava je goste pozdravil in sprejel tov. Blaž Studen.

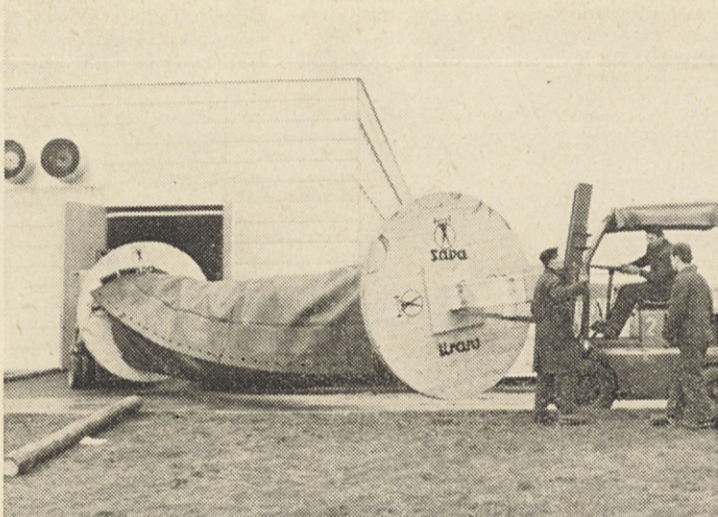
V razgovoru, ki je potekal v zelo sproščenem vzdušju, sta se gosta zanimala predvsem za statut podjetja, sistem upokojitve in za sistem delitve osebnih dohodkov. Predmet njunega zanimanja pa so bile tudi naše izkušnje na področju dela socialne službe in rekreacije. Tov. Studen jima je ob pomoči in sodelovanju tov. Rakovca, tov. Košiča in tov. Marcijana odgovoril na vsa vprašanja, ki so jih zanimala. Na zaključku pogovora sta gosta izrazila željo, da bi njihovi delavci preživeli dopust pri nas, naši pa na Češkoslovaškem. Prisotni so se strinjali s predlogom in se dogovorili, da je treba temu posvetiti vso pozornost in se konkretno pogovoriti.

Po končanem pogovoru sta si gosta in spremljevalca ogledala še nekatere delovne enote. Pohvalno so se izrazili o tovarni, posebno pa jih je presenetila organizacija dela in opremljenost (stroji in naprave) delovnih enot.

JANEZ JEREB

STEFAN MARCIJAN

Nov dosežek naših strokovnih delavcev: v razvojno tehnološki službi so za naročnika izdelali ponjavo (vodno korito), s katerim bodo podložili dno potoka Kotredešče. Iz omenjenega potoka je voda pronicala skozi zemljo v rudniške jaške.

Več o tem bomo pisali v naslednji številki Save.

o statutu

ZACENJA SE OBDOBJE POSLOVANJA PO NOVEM STATUTU

Na koncu novega statuta je določeno, da bo postal veljaven osmi dan po vročitvi vsem delavcem in delovnim enotam podjetja. Tiskanje statuta je že končano, zato upamo, da ga je vsak delavec že prejel po pošti. Z njegovo veljavnostjo ob koncu tega meseca se bo začelo obdobje poslovanja po novem statutu podjetja. Uvajanje statuta bo moralo biti postopno in usklajeno na vseh področjih poslovanja v podjetju. V ta namen bo potrebno nekatere vskladitve zagotoviti s posebnim programom, delavski svet pa bo razpisal volitve za člane delavskega sveta podjetja in svetov delovnih enot ter izvršilnih organov podjetja, kot jih določa novi statut.

V teku leta bomo poskušali v tem časopisu večkrat tolmačiti glavne značilnosti statuta in tako (svetovati) pomagati pri njegovi polni uveljavitvi in praktični uporabnosti na vseh področjih poslovanja in dela v podjetju. Začetek obdobja poslovanja po novem statutu je še toliko pomembnejši, ker je to tudi začetek tretjega desetletja delavskega samoupravljanja pri nas. Razvoj dvajsetih let samoupravljanja je pokazal, da njegova družbena pomembnost in učinkovitost za optimizacijo poslovanja podjetja ni samo v tem, kdo je nosilec samoupravnega urejanja in odločanja v gospodarskih in kadrovskih zadevah združenega dela delavcev. Njegova družbena pomembnost in učinkovitost je po dosedanjih izkušnjah predvsem v tem, ker omogoča, da vsi organizacijski odnosi, vsi delovni procesi in vse upravljalne ter izvršilne funkcije — torej tudi funkcija poslovanja in odločanja — dobe samoupravno obeležje v družbeno ekonomskem smislu. Tako pojmovava

no samoupravljanje postavlja vsakega delavca v nov, organizacijski in družbeno ekonomski odnos, ki mu daje pravico in nalaga dolžnost, da v skupnostih delavcev postane napreden družbeni gospodar svojega in skupnega dela ter osebno odgovoren za dosežene poslovne uspehe. Izkoriščajoč takšne in še druge samoupravne možnosti, kako zagotoviti uspešno poslovanje podjetja, je že sama zgradba našega statuta izoblikovana v tem smislu. V njem so najvažnejša naslednja poglavja:

C. Družbeno ekonomski položaj delavca (ali: položaj delavca v združenem delu)

D. Družbeno ekonomski položaj delovne enote (ali: položaj delovne enote v organizacijski in samoupravni strukturi podjetja)

E. Družbeno ekonomski položaj podjetja (ali: položaj podjetja v sistemu tržno-blagovnih odnosov).

V naslednjih člankih se bo tolmačenje nanašalo na glavne značilnosti določil v teh poglavjih statuta.

20 LET SAMOUPRAVLJANJA V SAVI

Iz obširnega gradiva, ki je bilo pripravljeno ob praznovanju 20-letnice samoupravljanja v Savi, smo v zadnji številki objavili poročilo s slavnostne seje in izvleček iz referata direktorja podjetja inž. Janeza Beravska.

Pred seboj pa imam »Zapisnik predpriprav in volitev delavskega sveta v tovarni Sava Kranj z dne 7. januarja 1950« ter »Podatke delavskih svetov« in »Zapisnik prve konference delavskega sveta od 16. januarja 1950. leta«.

Dokumente smo dobili v uporabo od zgodovinskega arhiva CK ZKS.

KAKO SO SE PRED DVAJSETIMI LETI PRIPRAVLJALI NA VOLITVE PRVEGA DELAVSKEGA SVETA

»Tako ko smo prejeli okrožnico o izvolitvi in delu delavskih svetov, smo začeli z delom. Želeli smo, da bi bil delavski svet čimprej izvoljen, da bi lahko čimprej razpravljali o proizvodnem programu za leto 1950.

Za priprave na volitve je bila sklicana izredna konferenca tovarniškega partijskega biroja in upravnega odbora sindikata. Ta-

Stare Janez
Tomažič Francka
Jereb Miha
Poličar Viktor
Kert Ivan
Zaplotnik Vinko
Zerko Stane

* Košnik Pavel
* Gartner Janez
Ratajc Angelca
Markovič Jože
* Oman Anton
Kern Ivan
Sinkovec Tončka
Filipič Kristina
Smajd Anton
Srebrnjak Jernej
Stupar Valči
Močivnik Anton
Jarc Alojz
Soteljšek Leopold
Bajželj Franc
Jarc Angela
Surla Ivan
* Korbar Janko
Solar Jože
Zaplotnik Marija
* Skumavc Bruno
Jelovšek Vera
Nemec Fani

(* = so še v Savi)

Prva seja delavskega sveta je bila 16. januarja 1950.

KP. Vsi člani delavskega sveta so bili tudi člani sindikata, 7 pa mladine.

O ČEM SO RAZPRAVLJALI NA PRVI SEJI DELAVSKEGA SVETA

Predsednik sindikalne podružnice tov. Jernej Srebrnjak je sejo pričel in predlagal naslednji dnevni red:

dil zapisnik, ampak bo predvsem najboljši organizator za tehnično izvajanje sklepov. Sekretar mora poznati vse probleme — tako o kvaliteti naših izdelkov, varčevanja z materialom idr.

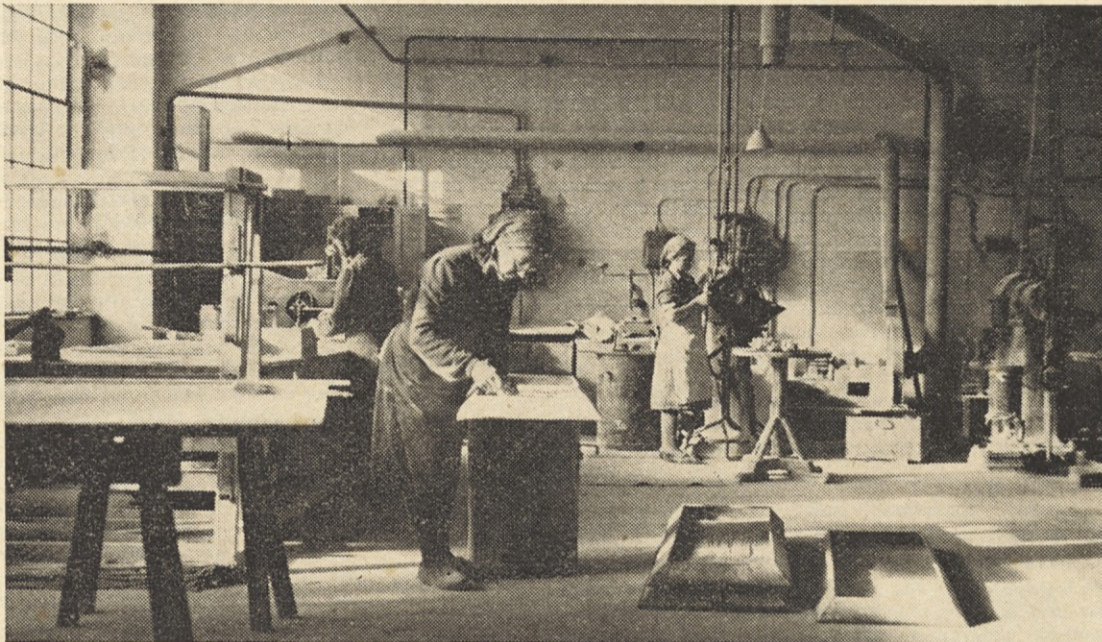
V strokovnem pogledu mora biti sekretar desna roka predsednika.

Po uvodnem nagovoru tov. Mi-

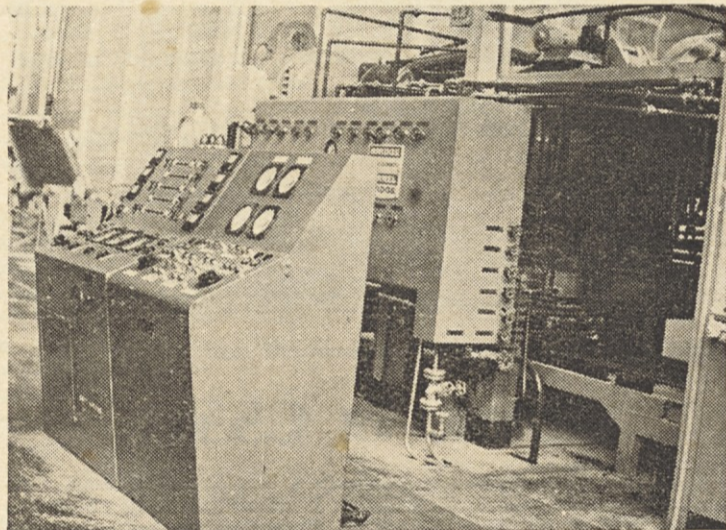
je misli in da predloge v okviru dnevnega reda. Dobri predlogi naj bodo upoštevani.

USTANOVITEV SOSVETOV

»Da bo delavski svet lažje izpolnjeval svoje naloge, naj bodo izvoljeni po posameznih oddelkih delavski sosveti. Njihova naloga je enaka kot za delavski svet, le

Ne le tisti, ki so nekoč takole delali, tudi »mlajši rod« lahko dela primerjave. Ni znano natančno, kdaj je bil narejen tale posnetek, toda kjerkoli pri nas bi bil lahko narejen pred dvajsetimi leti (desno). Danes na to ostajajo samo spomini — v novih obratih pa se nudijo takile prizori (slika spodaj).

koj nato je bila skupna konferenca partijskega in sindikalnega aktiva. Na tej konferenci smo se podrobno pogovorili o vlogi delavskega sveta, o predlogih za člane in določili datum volitev. Vse tri predloge smo dali v razpravo vsem članom kolektiva na masovnem sestanku, kjer smo podrobno obrazložili pomen izvolitve delavskega sveta, njegovo vlogo in potek volitev.

7. januarja so bile opravljene volitve. Volilo je 520 delavcev, 55 je bilo opravičeno, 96 pa neopravičeno odsotnih.

To je prvi del zapisnika o predpripravi in volitvah delavskega sveta. V drugem delu so navedeni člani prvega delavskega sveta:

Gornik Alojz
Božičkovic Ana
Hočevnar Franc

KAKŠEN JE BIL PRVI DELAVSKI SVET

Poleg zapisnika o izvolitvi prvega delavskega sveta smo našli priložnost o njegovi strukturi:

- skupno je bilo v delavskem svetu 33 članov, od tega
- moških 23,
- žensk 10,
- navadnih delavcev 2,
- kvalificiranih delavcev 15,
- mojstrov 5,
- tehnik 1.

Med člani je bilo 12 udarnikov, novatorjev in racionalizatorjev, 12 članov KP (ZK) in 4 kandidati zanj mišljeno, da bo na sejah vo-

Primerjava NEKOC — DANES ni zadosten podpis k tema slikama. Majhne, temne prostore petdeset let stare tovarne, kjer so si naši delavci s težkim delom, v glavnem sami pridobivali izkušnje in kovali našo tradicijo, te majhne temne prostore smo zamenjali za sodobno tovarno. Iz v breg postavljene tovarne v starem delu mesta, bodo letos prišli na Gaštev zadnji delavci. V glavnem bodo tam pustili osluzene stroje in se preselili k novim, modernim, avtomatskim. Prizadevnost kolektiva, odrekanje, samoupravljanje, ki je vključilo slehernega delavca v dograditev novega doma, nam daje vsak dan bolj zagotovo in vsak dan večji kos kruha.

1. Izvolitev predsednika in tajnika delavskega sveta
2. Določitev zapisnikarja
3. Predlog direktorja o organizaciji in poslovanju delavskega sveta z ozirom na specifičnost naše tovarne
4. Sklepanje o ustanovitvi sosvetov v posameznih oddelkih in o sestavi navodil o njihovem delu
5. Izvrševanje planskih nalog v januarju 1950 ter sklepi v zvezi s planom

»Namen delavskega sveta«, je uvodoma dejal tedanji direktor podjetja tov. Makso Mikuž, »ni v tem, da bi se enkrat mesečno sestali in kramljali o gospodarskih problemih tovarne in o planskih nalogah — nato pa bi imeli mesec dni mir. Dolžnost članov delavskega sveta je predvsem nenehno skrbeti in delati na tem, da so vsi sklepi nanašajoč se na planske naloge dejansko tudi izvršeni. Delavski svet sam tega ne bo zmož, če mu pri tem ne bo pomagala partijska celica, ki je bila v naši tovarni vedno mobilizator aktivistov za izvrševanje težjih nalog. V pomoč izvrševanju sklepov delavskega sveta pa bo tudi sindikalna podružnica, ki je bila vedno pobudnik socialističnega tekmovanja. Zato sem tudi mnenja, da za predsednika delavskega sveta izvolimo človeka, ki bo jamčil, da bomo te pomoči še vnaprej v največji meri deležni.

Za sekretarja delavskega sveta članov KP (ZK) in 4 kandidati zanj mišljeno, da bo na sejah vo-

Sence in svetloba. In spet NEKOC — DANES. Jutri bo še bolj svetlo, delo še lažje. Nihče nikoli ne bo izmeril, koliko ton materiala so znošili delavci v obratu I iz oddelka v oddelku na ramah. Nihče preštel, koliko voz so porivali po strmem klancu navzgor. Prav je, da to izginja, kajti delovni človek skrbi zase in družbo in družba skrbi za njega. Ponos je tembolj upravičen, saj je to naše delo, delo naših rok. Neštevilnim smo hvaležni, tudi tistim, ki so bili člani delavskega sveta pred 20. leti in v dvajsetih letih, da so začrtali jasno smer in pokazali, kje nam je mesto. To tudi vsem, ki načrtujejo našo prihodnost za pet, deset let naprej.

kuža so za predsednika delavskega sveta izvolili tov. Staneta Zerko, za tajnika pa najstarejšega strokovnjaka tovarne tov. Jereb Mihaela. Na predlog direktorja so sklenili, da bodo seje delavskega sveta ob koncu tekočega ali takoj na začetku prihodnjega meseca. Na vsaki seji bi pregledali izvršene sklepe prejšnje seje. Sosveti bi obravnavali detaljnje plane za posamezne oddelke. Seja delavskega sveta naj bo vodena tako, da vsak član lahko pove svoje mnenje, da lahko izrazi svo-

da razpravljajo o problematiki oddelka (delovne enote, op. ur.). Obvezni člani delavskih sosvetov so tisti, ki so v delavskem svetu podjetja, nato mojstri in pomožni mojstri oddelka. Dodatno pa se izvoli še toliko članov sosveta, da le-ta šteje skupno 8 do 10 odstotkov vseh zaposlenih v oddelku. Pri volitvah je treba prvenstveno upoštevati, da bodo izvoljeni člani vseh treh izmen. Naloga delavskega sosveta je, izpolnjevati v oddelku vse tiste dolžnosti, ki jih vsebujejo navodila o njihovem delu. Izvoljeni člani delavskega sveta odgovarjajo pred svojim organom, da bodo sosveti izpolnjevali svoje naloge.

(Nadaljevanje na 3. strani)

20 let samoupravljanja v Savi

(Nadaljevanje z 2. strani)

Seje delavskih sosvetov morajo biti vsaj enkrat mesečno, in sicer nekaj dni pred sejo. Najkasneje dva dni pred sejo delavskega sveta mora predsednik oddati zapisnikarju ali sekretarju pismeno poročilo, ki naj bo kratko in naj vsebuje poročilo o delu sosvetov v minulem mesecu ter program dela za prihodnji mesec.

Ustanovitev sosvetov nikakor ne zmanjšuje pomen mojstra ali pomožnega mojstra v oddelku. Prav tako se s tem ne menjajo in ne zmanjšujejo naloge sindikalnih pododborov.

Tako so se dogovorili o ustanovitvi in delu delavskih sosvetov na prvi seji delavskega sveta. Člani so nato poslušali poročilo o izvrševanju plana. Ugotovili so, da v nekaterih oddelkih plana ne bodo izpolnili zaradi pomanjkanja surovin.

Tov. predsednik je pripomnil, da je delavski svet dolžan pomagati vsem oddelkom, ki plana ne dosežajo in da je potrebno začeti s pripravami za gradnjo novih tovarniških objektov.

Tov. direktor je pripomnil, da je bilo o gradnji že veliko govo-

ra, da pa to ni izvedljivo zaradi premajhnega števila delavcev. Če pa se kolektiv obveže, da bo pri gradnji pomagal s prostovoljnimi delom, bodo tudi v direkciji poskrbeli za ves gradbeni material, denar in po možnosti preskrbeli tudi kvalificiranega zidarja.

Tov. Jereb je opozoril, da je z gradnjo nujno treba pričeti, ker se proizvodnja razširja, prostora pa je tako malo, da se hodi po materialu.

Člani delavskega sveta so se nato pogovorili o pripravah na gradnjo ter določili delavca, ki naj skrbi za gradnjo. Vse predloge so sprejeli.

OSTALI PREDLOGI IN SKLEPI

»Če se ozremo na lansko leto, ko smo napravili 15.000 prostovoljnih ur, lahko upamo, da jih bomo letos naredili: 20.000.

Tov. direktor je predlagal, da pošljemo predsedniku Gospodarskega sveta Borisu Kidriču in predsedniku centralnega odbora zveze sindikatov resolucijo z obljubo, da bomo vse naloge izpolnili. Resolucija je bila soglasno sprejeta.

Predsednik delavskega sveta je opozoril, da se sindikalna po-

družnica in uprava premalo zana za gradnjo novih hiš.

Član delavskega sveta je predlagal, naj se izdela oglasna deska za objavljanje informacij o delu delavskega sveta.

Vsak član delavskega sveta je dolžan obvezno hoditi na seje.

Tov. direktor je predlagal, da v prihodnje obravnava delavski svet posebno problematiko oddelkov.

Tov. Jereb je dejal, da še vedno premalo pozornosti posvečamo kvaliteti naših izdelkov. »Ni vseeno, kako izdelek izgleda. Zavedati se moramo, da smo prvi v Jugoslaviji in prizadevati si moramo, da bodo naši izdelki zares prvovrstni.«

Pravila o delu delavskega sveta bodo objavljena na oglasnih deskah, zato da bodo o tem obveščeni vsi delavci.

Tov. direktor je predlagal tov. Pavloviču in tov. Prislanu, naj pripravita in javno objavita normativ odpadka, škarta in iztisa za vsak naš izdelek.

Zadnja točka dnevnega reda je bil predlog, da se hrana v delavski restavraciji podraži. S sklepom so počakali zaradi izračuna.

Ker ni bilo več novih predlogov, je predsednik seje zaključil.

Naša folklorna skupina iz leta 1951. Torej ne samo skrb za proizvodnjo, za novo tovarno, ampak tudi skrb za rekreacijo delovnega človeka. Savski rod tudi pri tem nadaljuje začeto delo, nadaljuje našo tradicijo.

Tako je bilo pred dvajsetimi leti. Dobro pripravljena pot, prizadevno in resno delo vseh, ki so v dvajsetih letih bili člani orga-

To so člani prvega delavskega sveta podjetja, prvega v Sloveniji. Pazljivo preberite sestavek, o čem so tedaj sklepali, kaj jih je trlo in kaj so želeli. Delo katerekoli seje delavskega sveta v letu 1969 bi bilo lahko podobno prvi: proizvodnja, kvaliteta izdelkov, obnova tovarne. Obseg pa je bistveno drugačen: 1950. leta smo v enem letu naredili komaj toliko, kot zdaj v enem mesecu.

nov samoupravljanja, rodi bogate sadove.

Naj bo naša pot tudi v prihodnje tako uspešna!

JOŽE STULAR

Naš razgovor

Ranko Janjetović, prodajalna Sarajevo

Nekoliko v zadregi sem, saj so na naš dopis, ki smo ga poslali 20. januarja — in v katerem smo prosili poslovodje naših trgovin za odgovore na postavljena vprašanja — odgovorili že trije.

Pisali so nam Ranko Janjetović iz Sarajeva, Zdravko Andrić iz Beograda in Franjo Vajdić iz Zagreba. Naš drugi sestavek (prvo smo predstavili prodajalno v Kranju, in sicer v letošnji prvi številki našega glasila) o delu, uspehih in težavah je namenjen prodajalni v Sarajevu.

— Kako je z našimi izdelki založena prodajalna Sava v Sarajevu?

»V našem skladišču imamo dovolj izdelkov savske proizvodnje. Toda med letom se dogaja, da nam posameznih izdelkov zmanjka — odvisno je od letne dobe. To velja predvsem za izdelke široke potrošnje. V takih primerih kupci odhajajo v druge prodajalne, godrnjajo nad poslovanjem naše prodajalne — kakor da je to naša krivda. To je posebno pomembno zato, ker potem prihaja do nepotrebnih razprav. V potrditev navajam izdelke, ki jih kupci (občasno) zahtevajo in jih nimamo na zalogi ali pa jih občasno zmanjka:

● avtomobilski plašči za potniška vozila in nekatere dimenzije tovarnih,

● podobno je s klinastimi jermeni za vsa motorna vozila, podpetniki, lepilom v malih in srednjih tubah, zatem gumijevi izdelki za avtomobile in plavalnimi pasovi. Ležalne blazine in sedežne blazine dobivamo v dveh, treh desetih — kupci pa pogosto sprašujejo po modernjših. Tudi otroških vzglavnikov dobimo malo.

— Po katerih izdelkih v vašem mestu in v posameznih mesecih kupci največ sprašujejo?

»V prejšnjem odgovoru je povedano, katere izdelke kupci pri nas zahtevajo. Večkrat pa smo v zadregi, ker kupci povprašujejo po novih izdelkih, ki jih Sava proizvaja, pa jih v prodajalni nimamo.

Potrebno bi bilo, da so prodajalne na kakršen koli način obveščene o novih izdelkih v naši proizvodnji. S tem bi se v trgovinah povečal promet.

— Drugih težav menda nimate — ali pa?

»Tudi lastno skladišče je naš velik problem. Sedaj uporabljamo skladišče špedicijskega podjetja Centrotans. Oni imajo osemurni delavnik, mi pa deljen delovni čas. Kupci pa včasih zahtevajo blago, ki je v skladišču.

Opozoriti moramo tudi, da je prodajalna Bosna avto bolje založena z našimi izdelki kot mi. Kupci tako kupujejo v omenjeni prodajalni in negodujejo nad našim delom oz. poslovanjem.

Kot je znano, naše izdelke kupci lahko reklamirajo, če ima izdelek tovarniško napako. Reklamacije pošiljamo v tovarno. Odgovore nanje čakamo včasih tudi več mesecev. Kupci se zaradi takega postopka jezijo, mi pa smo nemočni v prepričevanju, naj počakajo.

— Kako je z urejanjem izložbe vaše trgovine?

»Izložbo menjamo redno in smo za to delo najeli aranžerja. Težava je edino v tem, ker nimamo podstavkov in dekorativnega materiala.

— Vaše pripombe, predlogi, želje...?

»Navedel sem že vse pomembne težave, ki jih imamo pri našem delu. Predlagamo, da nam pomagata, kolikor je mogoče. Radi bi kmalu odpravili vsaj nekatere pomanjkljivosti, če že vseh ne moremo.

Tov. Ranko, hvala za odgovore. Prepričan sem, da si strokovni delavci, v katerih področje spadajo vaši problemi, prizadevajo, da bi le-te rešili. Razumeti pa morate, da vsa sredstva, vsak dinar vlagamo v modernizacijo proizvodnje, zato mora marsikaj počakati. Za to, kar je rešljivo brez denarnih sredstev, pa bo potrebno malo več pozornosti in dobre volje tudi pri nas.

Želim vam veliko uspehov pri vašem delu!

J. S.

Gospodarski načrt...

(Nadaljevanje s 1. strani)

NEKATERE ZNACILNOSTI FINANČNEGA PLANA

Plan amortizacije in dolgoročnih obveznosti

Za naše podjetje je značilno, da vodi smotno politiko odpisovanja osnovnih sredstev (amortizacije). Visoka stopnja amortizacije (cca 12%) je glede na hiter razvoj avtomatizacije nujna, in se je le tako mogoče ogniti ekonomski zastarelosti osnovnih sredstev.

Plan celotnega dohodka

Finančni plan predvideva v letu 1970 14,8% povečanje celotnega

dohodka. Realizacija predvidene finančnega rezultata je odvisna predvsem:

— od uspeha in prizadevanj delovnih enot,

— dopolnitve sistema nagrajevanja,

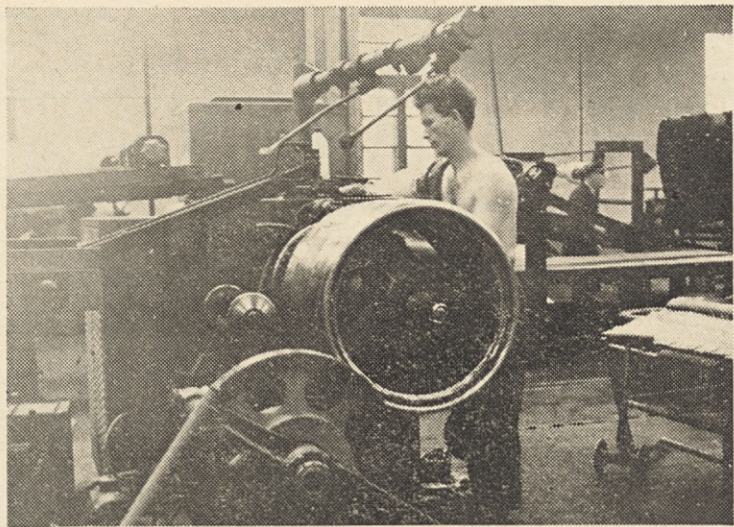
— zagotovitve devizne kvote za odplačilo deviznih anuitet z izpolnitvijo plana izvoza,

— usmerjanja investicijskih sredstev v najbolj donosne naložbe,

— uvedbe carinskih kontingentov repromateriala,

(Nadaljevanje na 4. strani)

Izvoz vse pomembnejši

V avtopnevmatikarni bodo letos povečali proizvodnjo za 4,5% v primerjavi z lanskim letom.

Gospodarski načrt...

— upoštevanja ukrepov v zvezi z nelikvidnostjo poslovnih partnerjev in bank,

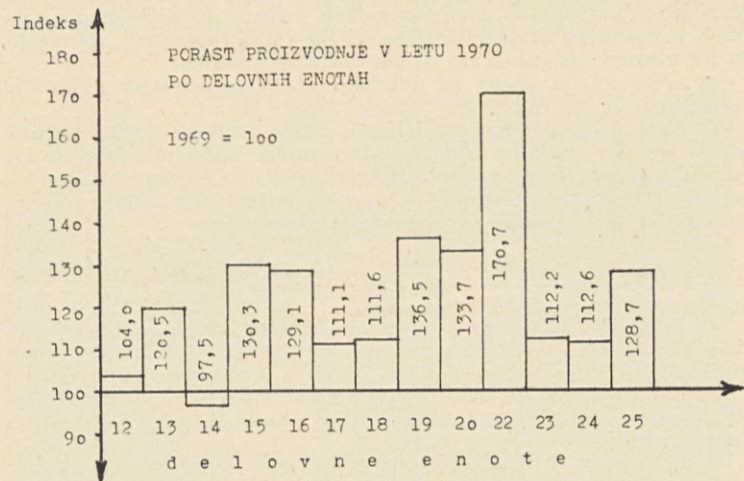
— višjih prodajnih cen nekaterih izdelkov (avtopnevmatika).

POVPREČNI OSEBNI DOHODEK V LETU 1970 BO 1.370 ND

V skladu s povečanim obsegom proizvodnje se bodo v tem poslovnem letu povečali tudi osebni dohodki zaposlenih za cca 7%.

tacije družbenopolitičnim organizacijam je predvidenih 143.000 din, za regrese 1.394.000 din in za ostale potrebe v letu 1970 465.000 din.

Planirani poslovni rezultati so — kot je iz gospodarskega načrta razvidno — pogojeni z vrsto ukrepov znotraj podjetja, pa tudi ukrepov, vezanih na zunanje faktorje (npr. zvišanje cen pnevmatik).

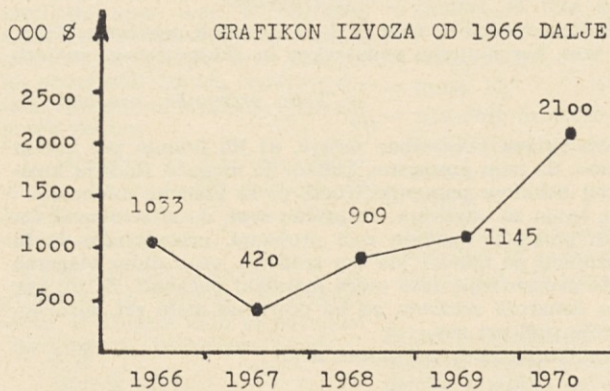

ZA DRUŽBENI STANDARD LETOS 4 MILIJONE DIN

Za družbeni standard je letos predvidenih iz sredstev sklada skupne porabe 4 milijone din. Viri teh sredstev izhajajo iz prispevka za stanovanjsko izgradnjo iz osebnih dohodkov in iz sredstev sklada skupne porabe po zaključnem računu. Ostala sredstva pa bodo dobljena iz vrnjenih anuitet. Največ sredstev bo angažirala

tike). Jasno je, da lahko v največji meri vplivamo na tista področja, ki so vezana na delo znotraj podjetja. V zvezi s tem je potrebno poudariti, da so posamezne strokovne službe pripravile programe dela, ki so kot taki pogoj za realizacijo predvidenih ciljev.

V glasilu pogosto pišemo o naših načrtih, razvoju in rezultatih.

nih za stanovanjsko dejavnost (53,8%) in regrese (28,6%). V okviru sredstev za stanovanjsko dejavnost so sredstva namenjena za:

— nakup stanovanj v blokih 400.000.—

— za individualno in zadružno gradnjo 1.800.000.—

— stanovanjsko varčevanje 400.000.—

Sredstva za socialno dejavnost obsegajo letos 150.000 din. Za do-

Opazite lahko, da se zunanji elementi poslovanja vsako leto bolj zaostrojujejo, kar je popolnoma razumljivo glede na vse večje uveljavljanje tržnih zakonitosti v našem gospodarstvu. Zato bo pri našem delu — tako pri realizaciji letošnjega plana kot naše perspektive — vse bolj prihajala do izraza kvaliteta dela nas samih, naših strokovnih služb in celotnega kolektiva.

LOJZKA BAŠAR

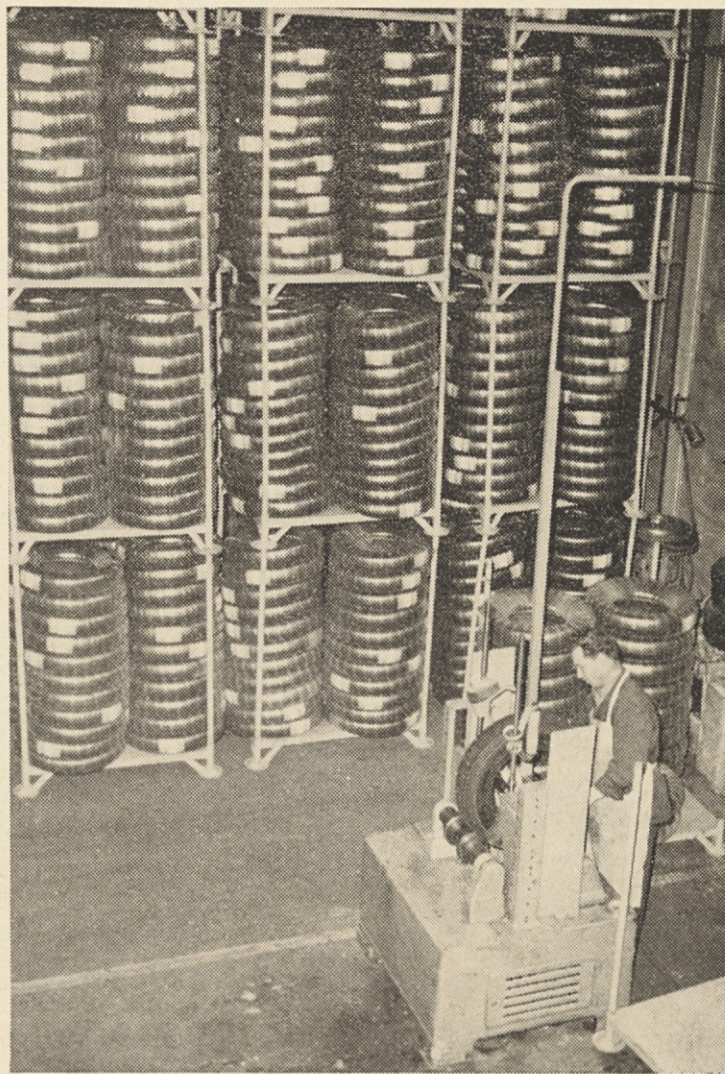
Vsako leto je izvoz za naše podjetje vse pomembnejši in je tudi vsako leto večji. Naloge, postavljene v izvoznem oddelku oz. celotnemu kolektivu, so vse zahtevnejše, zato je potrebno tesno sodelovanje med strokovnimi službami in proizvodnimi delovnimi enotami. V preteklih letih smo v glavnem izvažali v vzhodne države ali države ostalega kliringa. Pri tem izvozu je naše podjetje dobilo obračunske dolarje za retencijsko kvoto. S tem denarjem pa smo lahko kupovali le na teh področjih. Izvoz na vzhodna področja je bil vezan na posrednike, zato je bilo direktnega izvoza zelo malo. Prva občutnejša sprememba v politiki izvoza je bila leta 1967, ko je bil izvoz našega blaga v celoti preusmerjen na zahodna konvertibilna področja. Ta preusmeritev je povzročila, da je izvoz od 1.021.500 \$ padel na 469.880 dolarjev, od tega na konvertibilno področje 440.000 \$. To je bil skromen začetek in že leta 1968 smo izvozili za 906.000 \$ blaga na konvertibilna področja, kar je predstavljalo povečanje za več kot 100%. Največ smo izvozili avtopnevmatike, velopnevmatike ter nekaj tehničnega blaga. V lanskem letu smo izvozili v zahodne države za 1.239.000 \$, to je za 30% več kot v preteklem letu 1968. Lansko leto smo imeli razmeroma lep uspeh pri prodaji naravnega usnja — izvozili smo za več kot 100.000 \$, medtem ko izvoz umetnega usnja ni bil realiziran, v glavnem zaradi izredno nizkih cen oz. ugodnejših ponudb ostalih proizvajalcev. Poleg tega pa smo ob koncu lanskega leta beležili tudi izvoz plastificiranega cepljenca STALPA, ki se uporablja za proizvodnjo smučarskih čevljev. Razvojno tehnološki institut pa razvija nove tipe usnja, ki ga bodo uporabljali v industriji obutve.

Letošnji plan izvoza je močno povečan, saj se predvideva izvoz v višini 2.000.000 \$. Močan porast v izvozu naj bi imelo naravno usnje in STALP, ponovno moramo prodreti z umetnim usnjem in iskati nove možnosti za plasman tehničnega blaga. Prav tako bomo morali vse bolj izvažati le tiste artikole, ki so z ozirom na stopnjo pokritja za podjetje interesantni, ter tiste artikole, pri katerih plasman na domačem trgu ni možen v takem obsegu kot proizvodnja. Izvoz ne sme in ne more biti več sam sebi namen — ampak sestavni del poslovne politike in orientacije podjetja. Ravno to je privedlo do tega, da se je skušala Sava vse bolj pojavljati na tržiščih zahodnih držav že v preteklih obdobjih in da je bilo potrebno v tej začetni fazi — zaradi osvajanja tržišč — sklepati izvozne pogodbe in posle tudi pod neugodnimi pogoji. Zahteve zahodnega trga se le precej razlikujejo od ostalih (vzhodnih) tržišč in tudi od domačega trga. Ena najosnovnejših zahtev pri izvozu blaga na zahodna področja je kvaliteta blaga; cena v tej prvi fazi je drugotnega pomena, kajti slabo blago se tudi za majhne denarje ne da prodajati. S tem, ko s svojimi izdelki usmerjamo prodajo na zunanja tržišča, pa izboljšujemo tudi kvaliteto blaga na splošno; s tem pa dobijo tudi domači kupci najkvalitetnejše izdelke, kajti proizvodnja za domači trg se ne razlikuje od proizvodnje za izvoz. Pri vsem izvozu, ne samo jugoslovanskem, so cene nižje od cen domačega trga.

Popolnoma razumljivo je, da je pri izvozu treba imeti stalne stike s tržiščem — tako kot doma — in da je treba biti tudi na tržišču stalno prisoten. Stalno prisotnost pa je možno zagotoviti le s pogodbnimi za daljša obdobja. To seveda ni tako enostavno, ker nas zunaj ne čakajo odprti rok. Ponudba blaga je tako vsestranska in tako velika, da so lahko stalno na tržišču prisotni le tisti, ki

svojo kvaliteto stalno izboljšujejo in se prilagajajo vse večjim zahtevam trga — tudi glede cen. Danes ime Sava tudi že nekaj pove — ni več neznan firma, kot je bila še pred nekaj leti in prizadevati si moramo, da bo v ev-

ropskem merilu imela tisto mesto, ki ji pripada glede na sedanjo vrsto proizvodnje, na kvaliteto in tudi na širši asortiman našega proizvodnega programa, s katerim želimo v vse večji meri nastopati na tujih trgih.

Dan za dnev ob skladišču gotovih izdelkov natovarjajo kamione, ki odvažajo naše izdelke po vsej Jugoslaviji in v tujino.

40 let gasilskega industrijskega društva Sava

Letos bo naše industrijsko gasilsko društvo praznovalo 40-letnico dela. Ustanovljeno je bilo spomladi leta 1930 v današnjem obratu I.

Naše društvo je bilo v primerjavi z drugimi ustanovljeno sorazmerno pozno, vendar pa je tudi tedanji lastnik videl, kolikšne vrednosti je požarna varnost.

Novo ustanovljena gasilska skupina je imela le nekaj cevi in ročnih gasilnih aparatov, nameščenih na tistih delovnih mestih, ki so bile najbolj izpostavljena požaru. Leta 1939 so naši gasilci dobili tudi prenosno motorno brizgalno, dodatne cevi ter nekaj gasilskega orodja. Od tedaj naprej smo imeli v tovarni gasilsko četo. Pravo načrtno organiziranje prostovoljnih gasilcev pa se prične po osvoboditvi naše domovine leta 1945.

Medtem ko so delovni ljudje obnavljali porušeno domovino, so bile tudi pred gasilce postavljene velike naloge. Vsi, ki so se pred vojno vključevali v gasilske vrste, so se med NOB razpršili, po voj-

ni pa se ponovno vključevali in v največ primerih začeli skoraj čisto znova.

Najprej je bilo treba zbrati gasilsko opremo in orodje, potem so pričeli z vajami in nato z nastopi. V naši tovarni imajo gasilci pomembno vlogo, saj je prav v gumarski industriji možnost (nevarnost) požarov zelo velika.

Naši gasilci pa niso delavci samo znotraj tovarne. Nešteto krat so priskočili na pomoč tudi drugim gasilskim skupinam. Redno se udeležujejo skupnih vaj, nastopov in tekmovanj. Zato so tudi prejeli številna priznanja in odlikovanja. V 40 letih so si pridobili bogate izkušnje in visoko strokovno usposobljenost.

Mi, veterani, smo ponosni na njihovo delo in uspehe.

IVAN PETRIČ

Na sliki: Skupina savskih gasilcev, med njimi častni člani, ustanovitelji društva: Anton Šmajd (stoji prvi z desne), Blaž Jarc (stoji tretji z desne) in Martin Bajželj (v »civilni« obleki).

